

ПРОПУСТИ ВО ОБРАБОТКАТА НА ПОПИСОТ ОД 2002 ГОДИНА

“ХИБРИДЕН БУМ

Зошто не се објавени податоците од пост-пописното истражување? Зошто не се објавени информациите за квалитетот на опфатот на попишувањето?

Високата експертска екипа што го надгледуваше Пописот во Македонија во неколку фази, укажува дека проценката на конзистентноста на податоците (мислат на густина, на цврста структура), покажала извесни неконзистентности.

■ Пишува: **Кокан СТОЈЧЕВ**

Резултатите од Пописот во 2002 година предизвикаа бурни реакции меѓу политичкиот свет и јавноста во Република Македонија. За власта бројките се реални, за опозицијата се сомнителни, а со слични и дури поостри забелешки врескаат и другите релевантни политички претставници на етничките заедници. Зошто аршинот им е толку различен?

Имено, се појавија многу недоумици кои произлегоа од објавените податоци за попишаното македонско население кое е застاپено со 64,18 отсто, наспроти Албанците кои се определени на 25,17 проценти.

Во овој миг недостасуваат мошне значајни специфични споредбени показатели - информации: на што се должи разликата помеѓу претходните и дефинитивните резултати, односно на што се должи порастот или падот на населението кај одредени националности или етнички заедници.

Во основа, самите бројки носат голема тежина. Но, како е можно од вкупната популација која во последниве осум години порасна за 76.615 лица, само кај Албанците да е забележан значителен пораст од 67.615 лица, додека кај најбројната нација,

Македонците, тоа да е минимално, па дури и да се забележи рапиден пад?! Или исказано во бројки, од вкупното население во 2002 година кое изнесува 2.022.547 лица, бројот на Македонците да изнесува 1.297.981 лице, што значи нивниот број да е зголемен само за 2.000 лица?!

Тоа во никој случај математички не е можно, бидејќи годишниот раст изнесува 1,35 отсто, иако некои оправдувањата ги бараат во зголемените миграции. Меѓутоа, истовремено е намален наталитетот и кај Албанците, а впрочем поради лошата економска ситуација во Македонија, печалбарскиот данок длабоко е врежан и кај албанската популација.

Дека нешто не е во ред укажува и самиот факт што го предочи директорот на Заводот за статистика, Дончо Герасимовски, кој смета дека "зголемувањето на бројот на Албанците се должи на природните движења" (мисли на механичкиот прилив), а не на наталитетот на кој најмногу во минатото се повикуваа албанските политичари. Ова доволно покажува дека, и покрај смената на терминот според кој се попишуваа лицата, а тоа е вообичаеното место на живеење наместо она од 1994 година кога се бараше легалното, односно официјалното место на живеење, има сериозни пропусти во резултатите. Доколку лошата слика навреме се поправеше, ќе имавме и одговор на прашањето: колку од 25,17 отсто од Албанците имаат македонско државјанство и на тој начин ќе забележеме дали имаме основа за натамошно спро-

ведување на Рамковниот договор, или во колкава мерка или сразмер тоа би се одвивало?

Затоа во моментот се можни сите комбинации, па дури и невозможните, бидејќи сето ова наликува на раштиман статистички оркестар кој нема увид во својата работа.

ОПРАВДУВАЊА

Објавувањето на првите дефинитивни податоци од Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија во 2002 година, е дочекано на нож. Тие отвораат многу дилеми, односно прашања кои остануваат neodговорени и стануваат предмет на различен политички паушален коментар. Затоа Државниот завод за статистика мора постојано да се брани од обвинувањата. Во своето последно соопштение се обидува да ги демантира пројавените слабости во обработката на податоците што ги лоцираа одредени врвни стручњаци, статистичари и демографи. Тие потенцираа дека имало грешки и тоа во поголем обем на кои впрочем посочија и експертите од странство коишто вршеа мониторинг врз Пописот.

Но, Заводот го тврди спротивното - дека во текот на обработката на материјалот од Пописот 2002 немало никакви обиди за менување, поинакво кодирање или поинакво внесување на одговорот за

" НА АЛБАНЦИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА

ПОПИС НА НАСЕЛЕНИЕТО, ДОМАЌИНСТВОТА
И СТАНОВИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА,
2002 ГОДИНА
ДЕФИНИТИВНИ ПОДАТОЦИ

ПОПИС
2002

CENSUS OF POPULATION, HOUSEHOLDS
AND DWELLINGS IN THE REPUBLIC OF
MACEDONIA, 2002
FINAL DATA

ВКУПНО НАСЕЛЕНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СПОРЕД ИЗЈАСНУВАЊЕТО ЗА НАЦИОНАЛНАТА ПРИПАДНОСТ

TOTAL POPULATION OF REPUBLIC OF MACEDONIA ACCORDING ETHNIC AFFILIATION

	Вкупно Total	Македонци Macedonians	Албанци Albanians	Турци Turks	Роми Rhomas	Власи Vlachs	Срби Serbs	Бошњаци Bosniacs	Остани Others	
Апсолутни податоци	2022547	1297981	509083	77959	53879	9695	35939	17018	20993	Absolute figures
Структура	100.00	64.18	25.17	3.85	2.66	0.48	1.78	0.84	1.04	Structure

НАЈОДГОВОРНИОТ ЗА
РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ПОПИСОТ, ДОНЧО
ГЕРАСИМОВСКИ, ДИРЕКТОР НА
ЗАВОДОТ ЗА СТАТИСТИКА

националната припадност од она што било запишано на самиот пописен прашалник од страна на надворешни субјекти.

- "Со оглед на тоа дека изразувањето на чувството во моментот на попишување е од менлива природа, постои можност, покрај демографските фактори (наталитет, морталитет и миграции), за менувањето на етничката структура на населението со тек на времето извесно влијание да имаат и чувствата на попишаните лица", се потенцира во соопштението на Заводот. Во врска со изјаснувањето на граѓаните за националната припадност, оваа Институција потсетува дека попишуваните лица тоа го вршеле слободно и без никакви притисоци. Според нив, при изјаснувањето на националната припадност за одговорот на прашањето била предвидена празна линија на која се запишуваше одговорот даден од попишуваното лице без да му се нудат одредени солуции. На тој начин, се потенцира во соопштението на Заводот, со избраниот начин на одговарање се обезбедувала целосна слобода во

одговарањето и избегнување каков било притисок врз испитуваното лице.

- "Затоа самото прашање не било формулирано како етничка припадност или припадност кон некоја етничка заедница, туку како изјаснување за националната припадност што подразбираше целосно

почитување на моменталното чувство на испитуваното лице", се појаснува во соопштението.

Државниот завод за статистика истакнува дека ниту попишувачот, ниту кој било друг не можел на каков било начин да влијае врз волјата на попишуваното лице. При тоа во сите фази на обработката во однос на најчувствителните прашања, вклучувајќи го и она за изјаснувањето на националната припадност, била обезбедена постојана контрола. Од Заводот велат дека во текот на внесот и при самата обработка пописниот материјал бил предмет на проверка на меѓународниот мониторинг.

НАБЉУВАЧИ

Во главните заклучоци меѓународните експерти наведуваат дека и покрај добрите оценки за работата на Заводот, сепак забележале оти најголемите проблеми произлегуваа од некомплетните идентификациони броеви и документи (мислат на лични карти, пасоши итн.) коишто биле разрешувани со помош на достапните регистри на податоци. Но, тие не потенцираа дека таков регистар

ПРОПУСТИ ВО ОБРАБОТКАТА НА ПОПИСОТ ОД 2002 ГОДИНА

на население единствено поседува Министерството за внатрешни работи, во кој се укажува дека лицето е државјанин, странец или лице со привремен престој во земјава.

Понатаму, се вели во заклучоците на странските мониторинзи, луѓето биле изброени како жители, иако можеби во целост не ги исполнувале потребните формалности за Пописот. Попишувањето на населението кое престојувало во странство е несигурно, потенцираат странците. Извесен број од лицата биле запишани како да престојуваат во земјата помалку од 12 месеци, иако можеби тие подолго време се наоѓаат надвор од неа.

Истите стручњаци, кои дојдоа во Република Македонија по покана на Заводот за да се избегнат политичките притисоци што во континуитет ја труеја оваа Институција, посочуваат дека имало индикации оти лицата што живеат во странство се запишани како да живеат во земјава. Тие оценуваат дека оваа слабост можеби довела до извесно прекубројно запишување на тоталната популација.

Ваквите изјави имплицираат дека самите набљудувачи си ги побиваат своите генерални заклучоци во врска со Пописот и ги потврдуваат големите забелешки на малкуте храбри и докажани македонски статистичари кои тврдат дека имало сериозни грешки што довеле до "хибридниот бум на Албанците" и националното стареење и умирање на Македонците.

НЕРЕАЛНИ БРОЈКИ

- "Тоа е огромна бројка и мошне е нереално албанското население да се зголемувало годишно по околу 9.000 лица, ако се знае дека стапката на наталитетот генерално опаѓа кај сите етникуми, па и кај албанскиот, пред сè поради засилениот процес на еманципација. Последниот Попис покажува дека просечниот годишен наталитет кај Албанците во последниве 10 години бил 2,5 промили, додека во сите години пред 1994 година, тој во просек изнесувал 1,68 промили. А, на пример, во матичната земја Албанија, годишното просечно ниво на наталитетот изнесува 1,8 промили", вели професорот Никола Панов за "Утрински весник" во врска со прашањето за податокот дека вкупната популација за осум години се зголемила за 76.615 лица, а само кај Албанците за 67.615 лица.

Инаку, странските експерти во пост-пописното истражување велат дека биле забележани и случаи на запишување кои биле во помал или во поголем број. Резултатите од набљудувањето покажаа т.н. извесно запишување во помал број, бидејќи пост-пописните запишувачи пронајдоа лица кои воопшто не биле запишани за време на Пописот. Луѓето од високата експертска екипа што го надгледуваше Пописот во Македонија во неколку фази, укажуваат дека проценката на конзистентноста на податоците (мислат на густина, на цврста структура), покажала извесни неконзистентности во однос на возраста. Системската оценка на квалитетот треба да се побара кога пописните податоци ќе се доведат во врска со социјалните и економски планирања и реформи. Експертите заклучуваат дека ниеден попис не е целосно точен и ова тврдење се однесува и на македонскиот Попис од 2002 година.

НЕДОСТАТОЦИ

Што покажува ова? Пописот ни се претвори во циркузијада, во виртуелна компјутерска слика која наместо да е параметар за општествениот и економскиот свет во Македонија, во моментот едикоси го пумпа и го набилдува за свои политички потреби.

Затоа сега Државниот завод за статистика се обидува да ја амортизира својата вина или одговорноста од забележливите пропусти при обработката на податоците кои станаа евидентни по објавувањето на резултатите од Пописот. Аргументот што ни го нуди првиот човек на Заводот, Дончо Герасимовски, дека не се направени соодветни анализи и затоа не можат да се направат сериозни споредбени толкувања, не држи вода.

Целосните податоци во 1994 година беа публикувани истиот ден кога беа

објавени дефинитивните резултати од Пописот. Во нив има целосна прегледност за вкупното население во Република Македонија според изјаснувањето за националната припадност. Но, можат да се забележат и други табели, како на пример, вкупно население според државјанство, каде убаво се потенцира дека од вкупно население во 1994 година (1.935.035 лица) 1.843.585 се државјани на Република Македонија. Тој податок сега го немаме. Зошто?

Директорот на Заводот, Герасимовски, вели дека не се споредливи претходните со овие резултати, бидејќи има друга методолошка постапка и друг термин за попишување; вообичаено место за живеење. Меѓутоа, нашите консултанти велат дека вообичаеното место на живеење на ниво на земјата со официјалното место на живеење се еднакви и тие можат да се споредуваат, бидејќи при сегашното попишување беа потребни официјални документи за идентификација: лична карта, пасош или државјанство. Исто така, во публикацијата од Пописот во 1994 година се наведуваат причините за разликата меѓу првите и дефинитивните резултати од Пописот. Тие разлики се должат на неколку причини.

Прво, повеќе од 20.000 лица не се пресметани во првите резултати, бидејќи исечоците од пописниците врз кои се базираа првите резултати не биле издвоени пред обработката на исечоците.

Второ, верификацијата на назначеното место на живеење и статусот на лицето (назначената причина за отсуност - присутност) довела до промени помеѓу категориите:

а) Лицата попишани како "граѓани отсутни во странство една година и повеќе" се прегрупирани во вкупното население.

б) Лица попишани како "отсутни помалку од една година" се прегрупирани како граѓани отсутни во странство една година и повеќе.

Сето ова сега не може да се пронајде во скромната публикација на Државниот завод за статистика која содржи табели за население, домаќинства и станови по општини, структурата на овие информации, вкупно население според петгодишни групи на возраст и пол, како и вкупно население на Р. Македонија според изјаснувањето на националната припадност. За да го докажеме неверојатниот дебаланс на националната структура на Албанците, Македонците и другите националности, потребни се квантифицирани податоци што треба да ни се достапни, а за подлабоките потребни се сосема прецизни бројки и показатели.

Табела 1: Разлика меѓу првите и дефинитивните резултати од Пописот 1994
Table 1: Difference between the first and definitive results of the 1994 Census

	Вкупно население			Граѓани на РМ отсутни во странство една година и повеќе	Лица со одобрение за престој присутни во РМ помалку од една година, бегалци, хуманитарно згрижени и други лица	
	Сé	Население присутно во земјата	Население отсутно во странство помалку од една година			
	Total population			Citizens absent abroad more than one year	Persons with residence permit, present in the RM less than a year, refugees, persons under humanitarian care and others	
	All	Population present in the country	Population absent abroad less than one year			
Први резултати	1936877	1922243	14634	138319	13395	First results
Дефинитивни резултати	1945932	1923499	22433	160732	3712	Definitive results
Разлика	9055	1256	7799	22413	-9683	Difference
Разлика %	0.47	0.07	53.29	16.20	-72.29	Difference %

РАЗЛИКА МЕЃУ ПРВИТЕ И ДЕФИНИТИВНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОД ПОПИСОТ ВО 1994 ГОДИНА

Табела 13: Вкупно население¹⁾ според државјанството
Table 13: Total population¹⁾ by citizenship

Општина	Вкупно ²⁾	Државјанство				Municipality
		Државјани на Република Македонија ³⁾	Државјани на други држави ⁴⁾	Лица без државјанство	Непознато ⁵⁾	
		Citizens of the Republic of Macedonia ³⁾	Citizens of other states ⁴⁾	Persons without citizenship	Unknown ⁵⁾	
Вкупно²⁾	1935034	1843585	3609	18851	68989	Total²⁾
Скопје	545228	496307	1578	12522	34821	Skopje
Гази Баба	100259	92035	211	2770	5243	Gazi Baba
Карпош	127462	119818	406	1127	6111	Karpoš
Кисела Вода	146746	134848	420	2236	9242	Kisela Voda
Центар	85021	78335	272	1649	4765	Centar
Чаир	85740	71271	269	4740	9460	Čair
Берово	19829	19737	23	21	48	Berovo
Битола	108203	105886	146	223	1948	Bitola
Брод	11022	10921	10	31	60	Brod
Валандово	12092	11744	14	148	186	Valandovo
Виница	19063	18970	18	7	68	Vinica
Гевгелија	34817	34361	59	183	214	Gevgelija
Гостивар	108181	104885	198	222	2876	Gostivar
Дебар ⁶⁾	14554	14366	34	10	144	Debar ⁶⁾
Делчево	25287	25096	13	32	146	Delčevo
Демир Хисар	10524	10420	1	1	102	Demir Hisar
Кавадарци	41937	41625	89	95	128	Kavadarci
Кичево	52958	51659	68	97	1134	Kičevo
Коџани	48538	48306	30	40	162	Kočani
Кратово	10898	10828	6	22	42	Kratovo
Крива Паланка	25129	24817	25	54	233	Kriva Palanka
Крушево	12005	11723	13	61	208	Kruševo
Куманово	127814	118477	201	2546	6590	Kumanovo
Неготино	23156	22755	36	138	227	Negotino
Охрид	60763	60048	123	90	502	Ohrid
Привлеп	94183	91263	117	147	2656	Prilep
Пробиштип	16650	16457	19	55	119	Probištip
Радовиш	30525	30241	14	26	244	Radoviš
Ресен	17681	17287	67	23	304	Resen
Свети Николе	21444	21220	122	23	79	Sveti Nikole
Струга	62679	62083	108	89	399	Struga
Струмича	91047	89982	70	145	850	Strumica
Тетово	172171	158527	269	986	12389	Tetovo
Титов Велес	65942	63448	74	634	1786	Titov Veles
Штип	50714	50146	64	180	324	Štip

ПОДАТОЦИ ЗА ЛИЦА КОИ ИМААТ ДРЖАВЈАНСТВО ВО 1994 ГОДИНА